

Aan:
de voorzitter en leden van
provinciale staten van Drenthe

Assen, 14 januari 2010
Ons kenmerk 2/5.11/2010000732
Behandeld door de heer J. Bos (0592) 36 56 32
Onderwerp: Nadere uitwerking sociaal domein volgens Provincie Nieuwe Stijl (PNS)

Geachte voorzitter/leden,

In de discussie over de PNS in de statenvergadering van 16 december 2009 hebt u nadrukkelijk gesproken over het sociaal domein. Uw staten hebben aangegeven graag een uitwerking van het sociaal domein te willen hebben en ons college heeft toegezegd u uiterlijk 15 januari 2010 een uitwerking toe te doen komen. Tevens heeft de Commissaris der Koningin in diezelfde vergadering van december uw staten de suggestie aan de hand gedaan om zelf met een uitwerking van het sociaal domein te komen. Indien u deze suggestie van de Commissaris overneemt, is het college bereid om te zorgen voor ambtelijke ondersteuning.

Hierna wordt in elk geval de toezegging van het college gestand gedaan en treft u een uitwerking aan van het sociaal domein. Deze uitwerking kunt u betrekken bij de verdere discussie in uw staten over PNS.

Daarnaast is gevraagd om de vervolgstappen in de verdere uitwerking van de PNS. Na de uitwerking van het sociaal domein wordt ingegaan op deze vervolgstappen.

Uitwerking van het sociaal domein

Algemeen perspectief

Ons streven is dat alle inwoners in Drenthe de kans hebben zich te ontwikkelen, te ontplooiën en te ontmoeten. Dit is een optimaal sociaal klimaat. Verschillende partijen spelen een rol om dit klimaat te realiseren. De gemeente is met afstand de belangrijkste speler. Daarnaast spelen veel andere partijen, waaronder de provincie een rol. De provinciale rol zien wij als strategisch regisseur aan de voorkant van een aantal beleidsprocessen, bij bovenlokale/sociale problematiek, daar waar provinciale inzet meerwaarde heeft (PNS), daarbij gestuurd door vraagstukken in de maatschappij.

De bovenlokale functie en de mogelijkheid van koppeling van het sociaal beleid aan andere beleidsdomeinen rechtvaardigen deze rol. Zodra het tot uitvoering komt, gaat het initiatief over naar de gemeenten. De provincie voert geen eigen sociaal beleid uit. Het Rijk heeft namelijk de gemeenten vooraan gezet in de uitvoering van maatschappelijke ondersteuning. Denk hierbij aan de WMO, de WSW, volwasseneneducatie, aanpak voortijdig schoolverlaters en onderwijshuisvesting. Gemeenten voeren deze taken veelal uit met inzet van hun lokale instellingen.

Het sociale domein staat wel op de provinciale agenda. Zonder mensen geen ruimtelijke processen, geen economische agenda. In het langetermijnperspectief houdt de provincie behoefte aan kennis over de gehele breedte van het sociale terrein. Kennis bedoeld om in te zetten bij specifieke vraagstukken, zoals bij ruimtelijke en/of economische gebiedsgerichte projecten.

De looptijd van 'Sociaal doe je niet alleen' wordt gebruikt om de 'voormalige' preferentie instellingen over het gehele sociale domein de kans te geven, zich te ontwikkelen in het 'delen van kennis'. Dit 'delen van kennis' kan producten opleveren voor gemeenten, voor instellingen maar ook voor de provincie. De vaste subsidierelatie met de instellingen wordt verbroken, maar indien de instellingen kwalitatief goede producten leveren die passen bij onze vraag, kunnen afspraken met hen worden gemaakt.

Consistent beleid

Het hiervoor geschetste perspectief is niet nieuw. Reeds in de vorige Sociale agenda, Mensen in het Middelpunt, is vanuit dit perspectief voorgesorteerd op het strakker aan de wind zeilen op het sociaal domein. In de vigerende Sociale agenda is het beleid erop gericht dat de instellingen na 2012 op eigen benen staan. De vaste budgetten van de instellingen zijn in toenemende mate geflexibiliseerd en voor de omslag naar meer marktgericht werken zijn transitie-middelen beschikbaar gesteld. Voor de instellingen betekent dit dat er voor de periode na 2012 andere partners gevonden moeten worden. De veranderende rol in het sociale domein en de veranderende subsidierelatie met de provincie, mede gezien de ontwikkelingen door PNS, geeft een onzekere toekomst voor de instellingen. Dit is onderwerp van gesprek in ambtelijke en bestuurlijke overleggen met de instellingen.

In de Sociale agenda zijn de sociale allianties (meerjarenafspraken tussen provincie en gemeente) een belangrijk instrument. In de sociale allianties zijn ook afspraken gemaakt over de overgangssituatie en de inzet van instellingen.

In de Sociale agenda is geconstateerd dat er de komende jaren bij de verschillende overheden behoefte is aan specifieke kennis in het sociale domein, terwijl de ingestoken beleidslijn tot gevolg heeft dat er een risico is dat de kennisinfrastructuur afbrokkelt. Om dit te voorkomen én om klaar te zijn voor de verdeling van taken vanaf 2013 zijn er gedurende de looptijd van de Sociale agenda middelen gereserveerd om kennis veilig te stellen.

Zowel inhoudelijk als ook wat de verdeling van verantwoordelijkheden betreft is er in het document PNS en de vigerende Sociale agenda geen sprake van een trendbreuk. Er is in het sociale domein al jaren sprake van een consistent beleid en dit zal ook de komende jaren doorgezet worden. De sociale allianties lopen door tot en met 2012. De consequenties van PNS voor de periode daarna worden hierna beschreven op de verschillende thema's.

Nieuw element: Bezuinigingen

De bezuinigingen vormen een nieuw element ten opzichte van de hier beschreven consistente beleidslijn. Dat de bezuinigingen consequenties hebben voor alle taken en voor alle instellingen over de gehele breedte van alle beleidsterreinen is evident. Welk effect zij zullen hebben is afhankelijk van de hoogte van de bezuinigingen. Uw staten zullen separaat geïnformeerd worden over de bezuinigingen. Aangezien de bezuinigingsvoorstellen als geheel pakket besproken moeten worden, hebben wij ervoor gekozen om, vooruitlopend op de presentatie van dat gehele pakket, hier niet apart in te gaan op eventuele bezuinigingsvoorstellen voor de instellingen die werkzaam zijn op het sociaal domein.

Uitwerking PNS voor sociaal domein op productniveau

Voor de producten van programma 2 betekent de ontwikkeling richting PNS het volgende.

- Mijn ontwikkeling

Strikt genomen is het beleidsterrein onderwijs geen provinciale kerntaak. De rijksmiddelen voor primair en voortgezet onderwijs gaan naar schoolbesturen en gemeenten. De provincie kan bij het wegwerken van onderwijsachterstanden nog een mogelijke agendazettende rol vervullen en gemeenten en onderwijsinstellingen ondersteunen in hun lobby- en netwerkactiviteiten richting Rijk.

Consequenties

Taken afbouwen en overdragen in de lijn van de Sociale agenda en gesloten allianties met gemeenten. Het Onderwijskansenplan uitvoeren conform vastgesteld plan. Bij de uitvoering van het Onderwijskansenplan zal nadrukkelijk gekeken worden naar mogelijkheden om dit en de uitvoering van de jeugdzorg met elkaar te verbinden. Onze inschatting is dat verbinding zowel vanuit de inhoud als vanuit de efficiency voordelen kan leveren.

- Mijn beweging

De huidige provinciale taken (verbeteren accommodaties gehandicaptensport en stimuleren breedtesport) betreffen autonome taken en zijn primair een verantwoordelijkheid van gemeenten en Rijk. De provinciale activiteiten vormen geen kerntaak.

Consequenties

Taken voor breedtesport afbouwen in de lijn van de Sociale agenda en gesloten allianties met gemeenten. Wel aandacht blijven houden voor Topsport zoals aangegeven in Amen is geen Amsterdam, waarin voor de provincie een stimulerende rol is weggelegd. Sport heeft een lange traditie binnen de provincie Drenthe en Drenthe kiest voor sport als middel om Drenthe te profileren. In Drenthe 2028, het Drents Olympisch plan, wordt aangegeven hoe sport gebruikt wordt om Drenthe een impuls te geven op sociaal ruimtelijk-economisch terrein én hoe wij talentontwikkeling stimuleren.

- Mijn omgeving

Het afstemmen van het woon- en leefklimaat op de demografische ontwikkelingen is van provinciaal belang omdat het van regionale waarde is. De provincie kan door haar schaal van toegevoegde waarde zijn door alle gegevens te integreren en belangen te benoemen in het nieuwe Omgevingsbeleid. Ook het provinciaal Meerjarenprogramma is hierbij van belang.

De provinciale activiteiten gericht op het zo lang mogelijk zelfstandig thuis te laten wonen, passen niet bij de PNS. Mantelzorg, vrijwilligerswerk, uitvoerende taken vanuit de WMO en welzijn- en zorgtaken behoren primair tot het domein van gemeenten. Voor de provincie is hier geen rol en verantwoordelijkheid weggelegd.

Consequenties

Welzijn- en zorgtaken afbouwen in de lijn van de Sociale agenda en gesloten allianties met gemeenten. Woon- en leefklimaat afgestemd op demografische ontwikkelingen opnemen in het Omgevingsbeleid.

- Mijn dag

Oplossingen zoeken voor het combineren van arbeid en zorg en het optimaliseren van het tijdenbeleid betreffen strikt gemeentelijk en rijksbeleid. Dit en de uitvoering hiervan behoren niet tot de kerntaken van de PNS. Wat betreft de afstemming van Mijn dag op het woon- en leefklimaat geldt dat ook hier sprake kan zijn van toegevoegde waarde door het integreren van gegevens en belangen in het nieuwe Omgevingsbeleid.

Consequenties

Taken afbouwen en overdragen in de lijn van de Sociale agenda en gesloten allianties met gemeenten.

- Mijn jeugd

Uitvoering van de Wet op de jeugdzorg is een wettelijke taak. De provincie Drenthe heeft meerwaarde gegeven aan deze uitvoering door gezamenlijke programma's met gemeenten te ontwikkelen. Dit is medebepalend voor het succes van het Drentse jeugdzorgprogramma.

Consequenties

Huidige taken voortzetten en de landelijke evaluatie (eind kabinetsperiode) afwachten. Zoals al is gemeld bij de uitvoering van het Onderwijskansenplan zal nadrukkelijk gekeken worden naar mogelijkheden om jeugdzorg en uitvoering Onderwijskansenplan met elkaar te verbinden. Uitvoering zal blijvend in nauwe samenwerking met gemeenten gebeuren.

Concreet perspectief 2013 (na afloop huidige Sociale agenda)

'Sociaal' bestaat wel degelijk na 2013. Ruimtelijk en economisch beleid kunnen alleen succesvol zijn, wanneer de sociale component goed ingevuld is. De provincie houdt verantwoordelijkheid voor zijn inwoners. De rol zal wel veel scherper zijn. De uitvoering ligt zo dicht mogelijk bij de mensen (gemeente) maar probleemsigalering zal juist op bovenlokale schaal plaatsvinden. Overigens zal er in 2011 een proces gestart worden dat leidt tot een beschrijving van de manier waarop het sociale domein vanaf 2013 ingevuld wordt.

Uitgangspunten

- Provincie is in positie als initiator op sociaal gebied daar waar bovenlokale/bovenprovinciale vraagstukken aan de orde zijn.
- Specifieke programma's (Drenthe 2028, Jeugd, Onderwijskansen) worden uitgevoerd (rol: initiëren, regisseren) op passende schaal.
- De provincie geeft het primaat in het sociale domein aan de gemeenten.
- De sociale of leefbaarheidscomponent wordt ingepast in economische en ruimtelijke programma's en zal dus aansluiten bij het omgevingsbeleid.

Vervolgstappen PNS

De hoofdlijn van de vervolgstappen is conform het in 2009 door uw staten vastgestelde Plan van aanpak rapport Amen is geen Amsterdam (statenstuk nummer 2009-366, bijgevoegd)

In dit plan staan de volgende stappen op strategisch niveau als hoofdlijn geformuleerd als het gaat om de nota PNS (wij citeren).

- Uitwerking kader Amen en Bestuursakkoord in Uitvoeringsplan in 2008 (dit uitvoeringsplan is dus in februari 2009 door uw staten goedgekeurd).
- Uitwerking kader Amen en Bestuursakkoord in nieuw Visiedocument GS op het Drents middenbestuur in 2009 (dit Visiedocument is de in het vierde kwartaal 2009 aan uw staten toegezonden nota PNS en staat 3 februari 2010 ter besluitvorming op agenda van uw statenvergadering).
- Plan afbouw taken voorzien van tijdspad financiële en personele consequenties in 2009.
- Uitvoering afbouw taken in 2010.

Hoewel er wel gewerkt wordt aan afbouw en overdracht van taken (zie hiervoor genoemde beleidslijn sociaal domein en zie ook activiteiten in kader van de Regionale Uitvoeringsdienst) zal het in de planning genoemde plan voor de afbouw van taken in het najaar 2010 opgeleverd worden, waarna direct gestart kan worden met de uitvoering van afbouw van taken die in dat plan genoemd worden.

In het Plan van aanpak rapport Amen is geen Amsterdam (statenstuk 2009-366) is als uitgangspunt geformuleerd dat samen met gemeenten een zachte landing van de bestuurlijke veranderingen georganiseerd zal worden. Onze intentie is, na uw besluitvorming op PNS d.d. 3 februari 2010, op zeer korte termijn gesprekken te starten met de gemeenten over PNS.

Op basis van de uitkomsten van de bezuinigingsvoorstellen en de uitkomsten van de gesprekken met de gemeenten worden in de loop van 2010 implementatievoorstellen ontwikkeld, die daarna in uitvoering kunnen komen.

Hoogachtend,

gedeputeerde staten van Drenthe,

, secretaris

, voorzitter

Bijlage(n):
ga.coll.